

12

‘Jullie zijn niet trots genoeg’

De wedstrijd tegen Nieuw-Caledonië is dertig minuten oud als er iets opmerkelijks gebeurt. Foppe, die steevast druk gebarend voor de dug-out staat om zijn aanwijzingen richting de spelers te schreeuwen, is erbij gaan zitten. En niet voor even. Nee, hij blijft zitten op zijn plastic kuipstoeltje en wekt niet de indruk ooit nog te zullen opstaan.

Hij zit met zijn rug gebogen en kijkt stuurs voor zich uit, zijn gele pet nog dieper over zijn hoofd getrokken dan anders. Hij steunt met de ellebogen op zijn knieën, zijn kin rust op zijn dichtgevouwen handen. Hij schudt zijn hoofd onophoudelijk heen en weer. Ik moet denken aan die eerste oefenwedstrijd in Tuvalu, net nadat we waren geland. Ook toen zat hij zich te verbijten over het belabberde spelniveau.

Maar er is een belangrijk verschil. Deze teleurstelling gaat dieper. We zijn inmiddels drie weken verder en het lijkt wel alsof we geen stap vooruit zijn gekomen. Alsof alle trainingen, alle tactische besprekingen en alle oefenwedstrijden voor niets zijn geweest. Alsof het project, waar hij zijn goede naam aan verbonden heeft, op een grote mislukking aan het uitdraaien is. Als ik kijk naar Foppe, hier op dit witte stoeltje op het kunstgras van Stade Rivière Salée, zie ik een teleurgesteld man. Een man die zich misschien wel afvraagt waar hij in hemelsnaam aan is begonnen.

Het vertoonde spel van Tuvalu is dramatisch. George Panapa, het dravertje op de gele schoentjes, draaft niet vandaag. De linkspoot loopt zielloos over het veld, het spel lijkt geheel aan hem voorbij te gaan. Aanwijzingen van de bank helpen niet: Little George is niet in beweging te krijgen. Op het middenveld speelt Mau een vrije bal zomaar in de voeten van de tegenstander, terwijl Vaisua naast hem alle ruimte had om op te stomen. Ook de verdedigers lijken alles vergeten wat vooraf tijdens de tactische meeting is doorgesproken. Voortdurend laten de backs hun tegenstander uit de rug lopen. Na amper twintig minuten staat het al 2-0.

Tuvalu etaleert een totaal gebrek aan creativiteit. Ook tonen de spelers – en dat steekt Foppe waarschijnlijk nog het meest – geen enkele vechtlust. Niemand gaat het duel aan, niemand doet zijn best om een knullig ingeleverde bal te heroveren. Als makke lammeren laten onze Tuvaluaanse vrienden zich naar de slachtbank leiden.

De tropenzon brandt fel. Maar op de bank is de sfeer inmiddels tot het nulpunt gedaald. Foppe kijkt vanuit de dug-out nog wel richting het veld, maar richt zijn woorden allang niet meer tot de spelers. In alles straalt hij uit dat hij de moed heeft opgegeven. Hardop laat hij zijn gedachten de vrije loop. ‘Het zijn geboren verliezers,’ zegt hij terwijl hij schuin naar Peter kijkt, die naast hem zit op de bank. ‘In hun houding, hun gedrag, alles...’

In de 35ste minuut scoort Iamel Kabeu 3-0. Opnieuw gaat er zwak verdedigen aan vooraf. Drie minuten later wordt het zelfs 4-0 door een goal van Georges Gope-Fenepej.

Foppe slaat even zijn handen voor zijn ogen. Zijn commentaar wordt cynischer en cynischer. Ik herken de aimabele Foppe niet meer. De man die altijd constructief is naar zijn spelers; de onderwijzer die het beste voor heeft met zijn leer-

lingen. In amper vijf minuten noteer ik de volgende opmerkingen.

‘Dit is zó slap, zó slap. Pak hem aan, man!’

‘Er zit helemaal niks in. Qua houding, qua besef...’

‘Iedereen staat gewoon te kijken! Jonge, jonge, jonge...’

‘Alsof ze een partijtje in het park spelen. Maar dit is voetbal, dit is geen partijtje.’

‘Maak nou eens een beslissing, man!’

‘Je kunt van alles bedenken. Maar als ze niet zelf nadenken houdt alles op.’

Terwijl ik de bidons met water verzamel, slenteren de spelers met gebogen hoofd naar de kleedkamer. Het is rust. Historische nederlagen schieten door mijn hoofd: de 0-16 tegen Fiji in 2007 en de 0-18 tegen Tahiti in 1979. De suprematie van Nieuw-Caledonië is groter dan de 0-4 doet vermoeden. Dit kan wel eens een heel vervelende tweede helft worden.

Uit de luidsprekers klinkt reggaemuziek, zoals in de Pacific de hele dag reggae klinkt. Het draagt bij aan het gevoel van onbezorgdheid waarmee je hier – ver weg van het gehaaste Nederland, ver weg van oorlogen en economische crises – al snel wordt besmet. Maar dit team heeft geen reggae nodig. Deze spelers vragen om een opzweepende beat om ze op tijd wakker te schudden voordat de vernedering met dubbele cijfers een feit is.

In de krappe kleedkamer zoeken de spelers zwijgend hun plaats op. Ze zitten dicht op elkaar gepakt als Foppe binnenkomt. Zijn gezicht staat op onweer. Hij pakt niet eens zijn viltstift om zoals gebruikelijk zijn tactische aanwijzingen uit te tekenen, maar steekt meteen van wal.

‘Jullie hebben een probleem!’ schreeuwt hij door de kleine ruimte. Zijn ogen glijden snel langs de spelers, alsof hij met iedereen een fractie van een seconde oogcontact zoekt om

zijn woorden het maximale effect te geven. ‘Jullie zijn niet trots genoeg! Jullie vechten niet! Jullie hebben veel te veel ontzag voor Nieuw-Caledonië!’ Zijn woorden galmen nog even na, daarna is het muisstil. De spelers staren wezenloos naar hun schoenen. Katepu, de keeper, trekt zijn sokken omhoog. ‘Jullie denken: o, wat zijn ze goed en ah, wat zijn ze snel... Ben niet zo bang voor ze. Vecht ervoor!’

Foppe neemt een slok water. Ook de spelers drinken nu wat. Maar Foppe is nog niet klaar, nog lang niet. Hij wijst naar rechtsback Alamoana. ‘Ala, je sliep drie keer! Drie keer komt die man uit je rug lopen en drie keer is het een goal. Ik heb het je honderd keer verteld! Ik heb het je duizend keer verteld! We geven het gewoon weg, mannen! Jullie moeten je schamen. Jullie moeten je diep schamen voor de mensen in Tuvalu.’

Even neemt hij een pauze. Even lijkt er een einde gekomen aan zijn tirade. Dertig seconden blijft het stil en horen we alleen hoe de muziek uit het stadionnetje naar binnen waait. Dan loopt hij toch even naar het whiteboard en plaatst een kruisje bij de middellijn. Ook tekent hij de verdedigers van Nieuw-Caledonië op het bord. Tuvalu kreeg een paar vrije trappen rond de middellijn. ‘Waarom schieten jullie die bal naar onze centrumspits?’ wil Foppe weten en hij kijkt het kleedlokaal rond. Niemand verroert zich. Ik zie elf spelers die het liefst in het niets zouden oplossen.

‘Hoeveel verdedigers staan er bij hen in het centrum?’ vervolgt Foppe op rustige toon.

‘Vier,’ fluistert een van de spelers.

‘Goed zo,’ zegt Foppe. ‘Vier. En hoeveel aanvallers staan er van ons?’

‘Eén,’ antwoordt iemand.

‘Inderdaad, één. Dus wat doen we voortaan met een vrije

trap? Die spelen we naar buiten. Anders lijden we meteen balverlies. Is dat duidelijk?’

Foppe plaatst de stift in het daarvoor bestemde bakje. Dan draait hij zich om. Hij zet grote ogen op en richt zijn blik op linksback Ali Takataka. ‘Wat gebeurde er nou met die bal in de hoek?’ Foppe refereert aan een merkwaardig incident een kwartier voor rust. Ali had de bal in de buurt van de corner-vlag in bezit. Vanuit onze positie op de bank was het moeilijk te zien of de bal uit was geweest of niet. Ali draalde. Even dachten we dat de grensrechter had gevlagd voor een inworp en dat Ali wachtte op een medespeler, maar dat bleek niet het geval. De bal was nog gewoon in het spel. Maar Ali stond daar maar, met die bal aan zijn voet. Roerloos, als een baanrenner tijdens een sur place. Het duurde misschien tien seconden, maar het leken wel tien minuten. Tergend langzaam zette het standbeeld zich uiteindelijk in beweging en sjokte als een vermoeide veteraan richting zestienmetergebied alvorens een slap rollertje richting centrale verdediger Rème te produceren. ‘De bal lag stil,’ geeft Foppe zelf het antwoord. ‘En jij blijft staan, Ali. Jij blijft staan. Jij blijft gewoon stáán! Hoe is het mogelijk? Kom op, man! *Play football!* Voetbal is leven! Voetbal is beleving! Voetbal is mentaliteit! Voetbal is empathie!’

Als Foppe klaar is met zijn betoog mompelt Ali beschaamd zijn antwoord. ‘Ik wilde tijdrekken.’ De bondscoach schudt meewarig zijn hoofd. ‘Tijdrekken doe je als je vóór staat, Ali.’

Foppe zet een paar passen richting de spelers. Hij begint met de speler aan de buitenkant op de bank en gaat pal voor hem staan. Zijn wijsvinger priemt richting het gezicht van de speler, op niet meer dan twintig centimeter afstand, terwijl hij hem indringend aankijkt. ‘*You are a loser,*’ zegt Foppe. Een siddering gaat door het kleedlokaal. Dan beweegt zijn hand

zich enkele centimeters naar links en houdt stil voor het gezicht van de volgende speler in de rij. Weer die priemende wijsvinger, weer die blik. ‘Jij bent een loser.’ Opnieuw gaat de vinger een stukje naar links. ‘Jij bent een loser.’ Dan houdt de vinger stil bij Vaisua, de controlerende middenvelder. ‘Jij bent geen loser, Vaisua, je speelde uitstekend.’ Foppe maakt het rijtje af. ‘Jij bent een loser. Jij bent een loser. Jij bent geen loser, Okilani, je speelde goed. Jij ook Lutelu, hard gewerkt. Mau, jij bent een beetje een loser.’ Hij eindigt met George Panapa. ‘George. Ook jij bent een loser.’

Ongemakkelijk bekijk ik het tafereel. Nooit eerder zijn de spelers zo hard aangepakt. Niet na de 1-5 tegen Vanuatu, niet tijdens de trainingen en al helemaal niet in de periode voordat het Nederlandse trio de scepter zwaaide. De directheid, de stemverheffingen, de openlijke terechtwijzingen, het botst zo enorm met de Tuvaluaanse cultuur waar vriendelijkheid en zachtaardigheid centrale waarden zijn dat ik me werkelijk afvraag of de spelers dit mentaal aankunnen.

Peter lijkt dezelfde gedachte te hebben. Hij gaat voor de spelers staan en neemt gauw het woord, vlak voor ze weer het veld op moeten. ‘Jullie zijn geen losers,’ zegt hij, terwijl hij een blik van verstandhouding wisselt met Foppe. ‘Maar jullie spéelden wel als losers. Kom op, mannen! Vecht ervoor! Laat zien wat je kunt en zorg dat het geen 10-0 wordt. Want dat is een regelrechte schande.’

De spelers, de coaches en de dominee gaan in een cirkel staan. Ze brengen hun rechterarm naar het midden en leggen de handen op elkaar. ‘Tuvalu!’ schalt het hard door de kleedruimte. ‘Team!’ klinkt het kort daarna als iedereen zijn hand met kracht naar beneden drukt. De spelers zijn klaar voor de tweede helft.